

Dokument nr. 8:48

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal om endringer i finansavtaleloven om innføring av opplysningsplikt for bankene om forventede årlige gebyrutgifter

Til Stortinget

Bakgrunn

Valg av leverandør av banktjenester avhenger av flere forhold – servicegrad, tilgjengelighet, rentenivå og nivå på gebyrer. Mens konkurranse i bankmarkedet og andre forhold har bidratt til redusert rentemargin, har bankgebyrene ifølge Norges Banks statistikk vist en sterk økning for de aller fleste tjenester, så vel elektroniske som mer tradisjonelle. Dette skjer på tross av at en rekke forhold skulle tale for reduserte priser på banktjenester. Mye tyder på at kompliserte prisstrukturer gjør det vanskelig for forbrukerne å sammenligne priser på banktjenestene mellom ulike leverandører.

Blant forholdene som skulle tilsi lavere priser på banktjenester, nevner vi følgende:

- Sterk konkurranse i det norske bankmarkedet har bidratt til redusert rentemargin, fra 6,3 prosentpoeng i 1989 til 3,2 i 1999. Men gebyrene for utførte banktjenester er ikke blitt påvirket av konkurransen.
- Bankenes Betalingssentral (BBS) melder om betydelige prisreduksjoner på korttransaksjoner og blankettbaserte girotjenester. Prisen for tjenestene bankene kjøper hos BBS har altså gått ned, uten at dette reflekteres i gebyrene bankens kunder må betale.
- Ifølge Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) ble antall bankfilialer og antall ansatte redusert med om lag en tredel fra 1987 til 1998. Også øvrige driftskostnader ble redusert i samme periode. Disse besparelsene bør komme til uttrykk gjennom prisene på bankenes tjenester.
- Økt bruk av nettbaserte banktjenester medfører at kundene gjør en større del av jobben knyttet til banktjenestene. Dette sparer bankene for utgifter, som kundene bør godtgjøres for. Innføring av e-faktura vil innebære ytterligere innsparinger for bankene.

På tross av disse forholdene har prisen på banktjenestene økt. Ifølge Forbrukerrådet hemmes bankmarkedets funksjon først og fremst av den kompli-

serte prisstrukturen på banktjenester. «Faktorer som avgjør prissettingen av uttak med plastkort er tid på døgnet, om minibanken er egen eller annen bank, samt beløpets størrelse. (...) Dette blir for vanskelig og tidkrevende å sette seg inn i for den jevne forbruker.»

En ordning der bankene pålegges å opplyse kundene om forventede årlige gebyrer for en nærmere definert gjennomsnittskunde, i markedsføring, kundeinformasjon og ved kontraktsinngåelse, vil gi forbrukerne en enkel størrelse å forholde seg til i sammenligningen av tilbud fra ulike banker. Dette vil gjøre det lettere for kundene å sammenligne tilbud fra ulike banker, og derfor i større grad legge forholdene til rette for at konkurransen bankene i mellom vil redusere gebyrene.

Definisjonen av gjennomsnittskunden må knyttes opp mot reelle gjennomsnittsstørrelser, og oppdateres jevnlig, for eksempel en gang årlig. En slik ordning skal ikke være til hinder for at bankene også oppgir gebyrkostnader som er tilpasset den enkelte kundes bruk av banktjenester.

Det vises for øvrig til de gode erfaringene med å kreve at finansinstitusjonene skulle oppgi effektiv rente. På tross av sterk motstand fra finansnæringen mot innføringen, er det åpenbart at dette har bidratt til bedre informasjon til forbrukerne, og gjennom dette sterkere konkurranse i bankmarkedet, som altså har ført til sterk reduksjon av rentemarginen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen snarest legge fram forslag til endring av finansavtaleloven slik at denne forplikter finansinstitusjonene om skriftlig å legge fram for kunden forventet gjennomsnittlig årlig gebyrnivå før inngåelse av kontoavtale, samt i markedsføring og kundeinformasjon.